

Βολφ Ντείτριχ, Θεόδωρος Καλ, Γεώργιος Σάρρος: ΚΟΥΤΣΟΥΦΛΙΑΝΗ, Λαογραφική έρευνα ενός βλάχικου χωριού στην Πίνδο (Παναγία Τρικάλων), Θεσσαλονίκη 2001.

Wolf Dietrich, Thede Kahl, Geórgios Sárros: Kutsufliani, Volkskundliche Studie eines aromunischen Dorfes im Pindos-Gebirge (Panagia, Distrikt Trikala), Verlag Gebruder Kyriakidis, Thessaloniki 2001.

Последњих деценија као да је поново оживео је интерес за научна истраживања Арумуна, пре свега њихове традицијске културе и језика. На међународној конференцији “Језици и дијалекти малих етничких грпа на Балкану”, одржаној у Санкт Петербургу од 11. до 12. јуна 2004. у организацији Института за лингвистичка истраживања Руске академије наука једна секција била је посвећена искључиво питањима арумунског језика. И у балканским словенским земљама интерес за ову тему у последње време расте, да поменемо, на пример, само студије Клеанти Лиаку Ановске и Зорана Пласковића. Ипак, темом Арумуна и арумунским језиком, традиционално се успешно баве и немачки истраживачи. Као резултат грчко-немачке сарадње објављена је и двојезична (на грчком и немачком језику) фолклористичка монографија арумунског села Куцуфлијани у близини Мецова, у западној Тесалији. Аутори монографије су одлични познаваоци арумунске културе: Георгиос Сарос је коаутор две монографије о селу Куцуфлијани, а Теде Кал, по основној научној формацији географ, византолог и слависта, аутор је бројних студија о Арумунима и Мегленорумуни, међу којима је свакако најзначајнија монографија *Ethnizität und räumliche Verbreitung der Aromunen in Südosteuropa*, Münstersche Geographische Arbeiten 43, Münster 1999.

Упркос озбиљним лингвистичким напорима, још увек није на међународном нивоу усвојена јединствена ортографија арумунског језика. Како је монографија села Куцуфлијани пре свега намењена фолклористима и самим Арумунима из Грчке (који теже читају латиницу), примењене су две различите транскрипције текстова – латинична (али не на бази румунске ортографије) и на грчком алфавиту.

После краћег географског и историјског увода у насеље Куцуфлијани на Пинду, у монографији следи опис традиционалне архитектуре: куће, манастир, гробље. Основни део студије односи се на истраживања музике и фолклора Арумуна. Теренска истраживања и снимања у селу Куцуфлијани обављена су током лета 1999. Овај у ужем смислу фолклорни део садржи следеће теме: село Куцуфлијани његови музичари, женске и мушке песме, мелодије и структура стихова песама, музички инструменти, игре и њихови ритмови.

Трећи део монографије посвећен је музици у животном циклусу: почевши од заљубљивања, веридбе, просидбе и свадбе, све до трудноће и порођаја, овде су укључене успаванке и деције песме, песме уз крштење, празничне песме, сатиричне песме и ругалице, печалбарске песме, тужбалице, историјске, клефтске и јуначке песме.

Једно поглавље посвећено је празницима годишњег циклуса и почиње од Нове године, преко празника Три краља, Поклада и Беле недеље, Првог марта, Светог Лазара, Ускрса, додола, Првог маја и клидона, сеоске славе, а завршава се божићним празницима (коледа).

Следеће поглавље бави се етнографијом свакодневног живота и обрађује традиционалну одећу (мушку и женску), традиционална занимања (орање, сетва, жетва, вршидба, брање кукуруза, воденица, виноградарство, сточарство, стрижа оваца и прерада вуне, рибарство, пчеларство, тргови-

на и лов), затим следе игре, вицеви и шале, благослови, веровања, народна метеорологија и народна медицина и слично.

Ова монографија као успешно техничко решење свим студијама ове врсте намеће мултимедијалност презентације грађе на основу које је настала: наиме, велики број песама снимљених на терену, али и исказа информатора (чији су транскрипти такође дати у штампаном делу) налазе се и на приложеном компакт диску. Књига је веома богато опремљена фотографијама и документима, а садржи и списак песама, исцрпну литературу и регистар.

Биљана Сикимић

ДВЕ КЊИГЕ АКАДЕМИКА МИОМИРА ДАШИЋА

- 1) *Огледи из историје Црне Горе (студије о догађајима од краја XVIII вијека до 1918)*, Историјски институт Црне Горе, Подгорица, 2000, стр. 405 (+ 15 историјских карата),
- 2) *Незаобилазно у историографији Црне Горе. Прилози науци*, Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица, 2003, стр. 617

У размаку од свега три године (2000–2003) појавиле су се две опсежне књиге академика Миомира Дашића, познатог универзитетског професора и истраживача историје црногорског и српског народа од XV до првих деценија XX века. Настале и структуриране на сличан начин, објављене од најауторитативнијих издавача историографске литературе у Црној Гори, обе су књиге сјајно огледало научноистраживачког рада М. Дашића. Потоњу књигу Црногорска академија нау-

ка и уметности управо посвећује своје угледном члану поводом 70 година живота и 45 година плодног научног стваралаштва.

I

Књига под скромним насловом *Огледи из историје Црне Горе (студије о догађајима од краја XVIII вијека до 1918)* уз *Предговор* аутора (на српском, енглеском и руском језику) обухвата 12 студија, расправа и чланака академика Дашића објављених